

18.05.2022

Ärende/20

§ 123

Ledamoten Erkki Karinojas motion om flygverksamhet på Malms flygplatsområde under detaljplaneläggningen och grundberedningen

HEL 2021-012412 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige beslutade bordlägga ärendet förslag av ordföranden.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Timo Lindén, stadssekreterare, telefon: 310 36550

timo.linden(a)hel.fi

Kimmo Kuisma, projektinjohtaja, telefon: 310 25808

kimmo.kuisma(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtutettu Erkki Karinojan aloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Stadsfullmäktige betraktar motionen som slutbehandlad.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Erkki Karinoja och 19 andra ledamöter föreslår i sin motion att flygverksamheten genom att planera grundberedningen väl och genomföra byggarbeten i etapper ges en möjlighet att tills vidare betjäna myndighetsverksamhet, transporter, utbildning för trafik- och fritidsflyg, resor och fritidsflyg samt att flygplatsen och dess byggnader under planläggningen och grundberedningen utarrenderas för detta ändamål till samma eller motsvarande aktörer som tidigare har arrenderat dem enligt motsvarande villkor.

Det finns ingen anledning att godkänna det som föreslås i motionen.

Stadens strategiska mål att bygga bostäder på Malms före detta flygplats gör det inte möjligt att inleda flygverksamheten på nytt i området. Flygverksamheten skulle hindra stadens verksamhet på flygplatsen och riskera att byggandet på området fördröjs. Detta skulle hindra staden från att nå det viktiga bostadsproduktionsmålet i området, vilket i sin tur

skulle försinka stadens tillväxt. Om flygverksamheten fortsätter försvinner stadsbornas möjligheter till rekreation på det ingärdade fältområdet.

Tidigare beslut

Helsingfors stadsfullmäktige har under flera fullmäktigeperioder behandlat Malm flygplats framtid och har alltid kommit fram till att ett bostadsområde ska byggas på flygplatsen. Senast 8.12.2021 § 395 förkastade fullmäktige initiativet om en folkröstning om att bevara Malms flygplats för luftfartsändamål. Under de senaste åren har stadsfullmäktige behandlat flera fullmäktigemotioner om Malms flygplats och alltid hållit fast vid stadens strategiska målsättning att omvandla flygplatsen till ett stadsområde för 25 000 nya invånare.

I fråga om Malms flygplats har planeringen, beredningen och beslutsfattandet på stadsnivå varit konsekventa. Besluten och beredningen av dem har grundat sig på de strategiska målsättningar som respektive fullmäktige ställt upp samt på avtal som gäller området.

Avtalsläget

Malms före detta flygplatsområde är i stadens fria besittning. Området utarrenderas inte längre till Malmin lentokenttäyhdistys ry, som ansvarar för den tillfälliga flygverksamheten på området 2017–2019. Även de arrendeavtal som enskilda företag haft för det före detta flygplatsområdet har löpt ut.

Chefen för stadsmiljösektorns tomtenhetsenhet har med sitt beslut 5.12.2018 § 65 sagt upp Malmin lentokenttäyhdistys ry:s arrendeavtal från och med 31.12.2019. Stadsmiljönämnden avslog genom sitt beslut 20.8.2019 § 375 begärandena om omprövning av tjänsteinnehavarbeslutet. Helsingfors förvaltningsdomstol förkastade besvären genom sitt beslut 17.3.2021. Högsta förvaltningsdomstolen avvisade 29.9.2021 föreningen Malmin lentoaseman ystävät ry:s ansökan om besvärstillstånd. Förvaltningsrättens beslut har således vunnit laga kraft.

Dessutom stämde Malmin lentokenttäyhdistys ry staden och krävde bland annat att arrendeavtalet skulle förlängas. Helsingfors tingsrätt förkastade föreningens yrkanden genom sin dom 23.12.2020. Med stöd av tingsrättens dom vräktes föreningen och dess område överfördes till stadens fria besittning 16.3.2021. Föreningen ansökte om förbud mot verkställighet av utsökningsmyndighetens vräkningsbeslut i hovrätten, men hovrätten förkastade ansökan. Vräkningsbeslutet har vunnit laga kraft. Tingsrättens avgörande har överklagats till hovrätten, där behandlingen av ärendet för närvarande pågår. Tingsrättens avgörande har således inte vunnit laga kraft.

Områdets arrendeavtal har upphört 31.12.2019 och efter det höll Malmin lentokenttäyhdistys ry området obehörigt i sin besittning i över ett år och bröt på så sätt mot de villkor som avtalsparterna hade kommit överens om. Det finns ingen anledning att betrakta föreningen som en pålitlig avtalspart med vilken det vore förnuftigt att ingå avtal.

Lokalerna i den gamla terminal- och hangarbyggnaden hyrs ut och används. Hangarhallen hyrs ut för evenemang och övrig tillfällig användning.

Tillstånd till drift av en okontrollerad flygplats

Transport- och kommunikationsverket Traficom har inte återkallat Malmin lentokenttäyhdistys ry:s tillstånd till drift av en okontrollerad flygplats men krävde vid ingången av 2021 att föreningen vidtar åtgärder för att stänga landningsbanan från och med 14.3.2021. I sitt meddelande säger sig Traficom behandla frågan om att återkalla tillståndet till drift av en flygplats när den pågående avtalstvisten om besittning av markområdet har avgjorts med ett lagakraftvunnet beslut. Malmin lentokenttäyhdistys ry har stängt landningsbanorna med en Notamanmälan (Notice to Airmen) för tre månader åt gången.

Planläggnings- och planeringsläget

I etappplansplan 4 för Nyland (som vann laga kraft 15.5.2020) har Malms före detta flygplatsområde en anteckning om en områdesreservering för tätortsfunktioner samt en beteckning för utvecklingsprincipen att förtäta området. Området ingår fortfarande i förteckningen över byggda kulturmiljöer av riksintresse. Malms flygplats tidigare beteckningar i landskapsplanen som ett trafikområde vars sekundära användningsändamål har varit ett område med tätortsfunktioner har där emot upphävts i sin helhet.

I landskapsplanen Nylandsplan 2050 har Malms före detta flygplats antecknats som ett område med tätortsfunktioner där samhällsstrukturen ska förtätas. Samhällsstrukturen i området bör alltså effektiveras ytterligare, särskilt genom att stödja sig på centrum och stationsorter samt genom att förbättra förutsättningarna för kollektivtrafik, fotgängare och cyklister. Zonen bör utvecklas som en tät och mångsidig helhet för boende, arbetsplatser, service och grönstruktur med hänsyn till miljöns särskilda värden. Inom Helsingforsregionen bör området utvecklas som en stad för kollektivtrafik med ett nätverk av spårvägar. Det före detta flygplatsområdet har anvisats som ett område som är viktigt med tanke på kulturmiljön eller landskapet och där de värdefulla kulturmiljöerna av riksintresse och naturarvet bör tryggas när områden planläggs mer detaljerat, byggs och används. När området planläggs bör man värdera och samordna markanvändningen i enlighet med ändamålet i land-

skapsplanen med områdets värdefulla landskap och kulturmiljö. Nylands landskapsfullmäktige godkände planehelheten i augusti 2020 med tre separata beslut om Helsingforsregionens, Östra Nylands och Västra Nylands etapplandskapsplaner, som tillsammans styr markanvändningen i hela Nylands landskap. Etapplandskapsplanerna är med några undantag avsedda att ersätta de landskapsplaner som tidigare gällde i Nyland. Landskapsstyrelsen förordnade 7.12.2020 att landskapsplanehelheten träder i kraft trots besvären. Helsingfors förvaltningsdomstol förbjöd 22.1.2021 landskapsplanens verkställighet. 24.9.2021 konstaterade förvaltningsdomstolen att det inte längre fanns anledning till att verkställighetsförbudet fortsatte att gälla till den del som besvären hade förkastats.

I Generalplan 2016 för Helsingfors är Malms före detta flygplatsområde avsett för byggande med beteckningen närcentrum C3 och ett bostadsdominerat område med beteckningen A2. Enligt generalplanen ska området utvecklas i huvudsak med tanke på boende, parker, rekreations- och idrottstjänster samt närservice. I Generalplan 2016 för Helsingfors är Malms före detta flygplatsområde det viktigaste nya byggnadsområdet, som planeras och byggs till en ny stadsdel med 25 000 invånare. I genomförandeprogrammet för generalplanen (stadsstyrelsen 4.6.2018) ingår området i generalplanens första genomförandefas. Generalplan 2016 för Helsingfors trädde i kraft i december 2018. Högsta förvaltningsdomstolen upphävde vissa delar av Helsingfors stadsfullmäktiges beslut om godkännandet av generalplanen, vilket ökar betydelsen av Malms före detta flygplatsområde för stadens bostadsbyggande.

Det är ett viktigt strategiskt mål för staden att kunna använda Malms flygplatsområde för nya ändamål, huvudsakligen för bostadsbyggande och även för idrotts- och rekreationstjänster samt övrig service för 25 000 nya invånare. Stadsstrategin för åren 2021–2025 godkändes av stadsfullmäktige 13.10.2021 § 293. I enlighet med stadsstrategin främjas en balanserad utveckling i områden genom satsningar på stadsförnyelse, en mångsidig bostadsproduktion och en trivsamt stadsmiljö. De utsedda områdena för stadsförnyelse är Malmgård-Gamlas, Malm, Mellungsby och Nordsjö.

Helsingfors stadsfullmäktige godkände 11.11.2020 § 313 genomförandeprogrammet för boende och härmed sammanhängande markanvändning 2020 (BM-programmet). Enligt BM-programmets riktlinjer ska minst 7 000 bostäder årligen byggas i Helsingfors genom nyproduktion eller ändrat användningsändamål och från och med 2023 ska antalet vara minst 8 000. Malms flygplatsområde är ett av de mest centrala objekten för områdesbyggande. Andelen områdesbyggnad av bostadsproduktionen är ungefär hälften, varför det är viktigt att säkerställa att

sådana projekt genomförs för att nå de uppställda målen och för att följa de avtal som har ingåtts mellan staten och Helsingfors stad.

En dispositionsplan har utarbetats för området. Planen godkändes av stadsplaneringsnämnden 13.12.2016. Den preciserade dispositionsplanen godkändes av stadsmiljönämnden 11.12.2018. Nämnden har anvisat att man vid den fortsatta planeringen ska fästa särskild uppmärksamhet vid att utreda, bevara och värna om områdets naturvärden. Nämnden kräver inte att flygverksamheten bevaras. Detaljplanerna för området utarbetas stegvis enligt principerna i generalplanen och dispositionsplanen. Tre lagakraftvunna detaljplaner som följer generalplanen gäller för området: Byggnaderna på Malms flygplats (detaljplaneändring nr 12450, vann laga kraft 14.11.2019), Tattarbrons planskilda anslutning (detaljplaneändring nr 12480, vann laga kraft 8.1.2019) och Fallkulla gård (detaljplaneändring nr 12479, vann laga kraft 12.3.2019).

Stadsfullmäktige godkände 31.3.2021 detaljplaneändringen för Nallebranten § 79 och detaljplaneändringen för Flygplatskvarteren § 80. Planerna har överklagats och de är anhängiga i förvaltningsdomstolen. Detaljplanen för Nallebranten gör det möjligt att bygga ett bostadsområde med närservice och parkområden för ungefär 2 800 invånare i södra delen av det tidigare flygplatsområdet, längs med Tattaråsvägen. Detaljplanen för Flygplatskvarteren gör det möjligt att bygga ett nytt bostadsområde med närservice och parkområden för ungefär 2200 invånare. I Flygplatskvarteren har även en räddningsstation, en skola och ett daghem samt hela områdets mest centrala grönområde, Flygplatsparken, placerats i detaljplanen.

Följande områden som ska planläggas ligger vid den planerade linjen för snabbspårvägen Vik–Malm och kopplar ihop den före detta flygplatsen med Malms centrum. Detaljplaneprojekten för Beckfabrikskvarteren och Söndagskvarteren samt principerna för planering av Söndagslotterna har inletts i området. Detaljplaneändringen för Startbanekvarteren, som omfattar centrum av Malms före detta flygplats, blir aktuell i början av 2022. I den lagakraftvunna detaljplanen (12450) anvisas nya möjliga användningsändamål som inte handlar om flygverksamhet för områdets gamla byggnader: terminalen, hangaren och garagebyggnaden. Planeringen av tekniska renoveringar för att göra det säkert att använda terminalen och hangaren pågår.

Tidtabellen för bygget

Staden förbereder sig för att bebygga Malms före detta flygplatsområde. För att bostadsbyggandet ska kunna inledas måste området detaljplanläggas, grundberedningen planeras och genomföras, gatorna och

kommunaltekniken planeras och byggas och tomterna överlåtas så att de olika skedena överlappar varandra. Staden behöver ha Malms före detta flygplatsområde i sin besittning och fritt förfoga över det för att kunna uppnå planerings- och byggmålen så att de överlappar varandra på ett kontrollerat sätt och förutse och samordna beroendeförhållandena mellan de olika byggnadsfaserna.

För att bostäder ska kunna byggas i Nallebranten och Flygplatskvarten måste marken grundberedas, rör och ledningar liksom även funktioner och verksamhet flyttas, gatorna och infrastrukturen byggas, tomterna reserveras och husen planeras. Enligt planerna ska bland annat flyttandet av en stamledning för naturgas och byggandet av en ny körförbindelse i områdets norra del inledas på det före detta flygplatsområdet under 2022. Körförbindelsen kommer att betjäna bygglogistiken och olika slags tillfällig användning, såsom evenemang. På flygplatsområdet utträttas också annat arbete: man gör markundersökningar och grundberedningsarbete, anlägger områden för teststabilisering, utför terrängarbete för naturutredningar och verkställer naturvårdsplanen. Projektplanerna är klara och investeringsanslag har reserverats i 2022 års budget.

Tillfällig användning av området 2022

Staden har utarbetat en översiktsplan om tillfällig användning av området 2019. Malms räddningsstation fungerar på området i tillfälliga lokaler som byggdes i de hallar som har blivit lediga efter Gränsbevakningsväsendet. Räddningsverket har tagit i bruk rutter för larmutryckning som löper genom det före detta flygplatsområdet till Tattaråsvägen och Malms bygata. Tack vare dessa rutter har personsäkerheten i Nordöstra Helsingfors blivit bättre och räddningsverkets responstider återställts till den nivå som regionförvaltningsverket kräver. För yrkesinstitutet Stadin ammatti- ja aikuisopisto (STAO) byggs tillfälliga lokaler för logistikutbildningen och ett område för körträning i flygplatsens södra del under början av 2022. De tillfälliga lokalerna i Malm används 2022–2025 medan yrkesinstitutets campus i Kasäkern byggs. Två nya friluftsleder för fotgängare och cyklister har byggts tvärs genom flygplatsen. Vid friluftsleden mellan Tattarmossen och Malmbågen planeras även en utomhusmotions- och lekplats. Byggandet inleds 2022.

Det omgärdade området för Malms före detta flygplats öppnades för stadsborna 2.2.2002. Avsikten är att området används så aktivt och mångsidigt som möjligt både innan byggandet inleds och under byggandet. Samtidigt som planeringen och byggandet framskrider betjänar Malms flygplats stadsborna som ett mångsidigt rekreations-, evenemangs- och hobbyområde på tiotals hektar. I juli 2022 ordnas bland

18.05.2022

Ärende/20

annat brandkårsungdomarnas internationella läger Eldis 22, som väntas få 4 000 deltagare, på området.

Områdets investeringsprogram och ekonomiska konsekvenser

Staden har i sina investeringsprogram förberett sig för att inleda byggandet på Malms före detta flygplatsområde 2022. Stadsfullmäktige har reserverat investeringsanslag i budgetarnas investeringsprogram för grundberedning och byggande av gatu-, park- och idrottsområden på Malms före detta flygplatsområde. Enligt den budget som godkändes i december 2021 har det reserverats investeringsanslag på 154,7 miljoner euro för grundberedning i Malms projektområde under 2022–2031. Av detta belopp har 13,4 miljoner euro reserverats för 2022, 8,3 miljoner euro för 2023 och 3,7 miljoner euro för 2024. Anslaget för Malm används för att grundbereda Nallebranten och Flygplatskvarteren och göra tomterna byggbara.

Den största arbetshelheten är att flytta stamledningen för naturgas. Anslaget används även för att främja byggandet av en tillfällig snötipp och en körförbindelse för bygglogistik samt teststrukturer för grundberedningen.

I den godkända budgeten för 2022 har ett investeringsanslag på totalt 64,1 miljoner euro reserverats för att bygga gator och parker i Malms projektområde under 2022–2031. Av detta belopp har 1,9 miljoner euro reserverats för 2022, 3,2 miljoner euro för 2023 och 4,5 miljoner euro för 2024. Byggandet av gator på Malms före detta flygplatsområde inleds 2023. Under 2022 används anslaget för Malm för att planera gator i detaljplaneområdena för Nallebrinken, Flygstationskvarteren och Lah-tisledens planskilda anslutning och på så sätt skapa förutsättningar för bostadsproduktion. Byggandet av Malm fortsätter under hela planperioden. Med anslaget för parker och idrottsområden i Malm byggs Nallebrinkens parkområde till den del landskapsarbetena i anslutning till flyttningen av stamledningen för naturgas förutsätter det. I området inrättas dessutom olika slags idrotts- och lektjänster för tillfälligt bruk och med tanke på det framtida boendet, även i områden som byggs senare.

I 2022 års budget anvisas anslag för tekniska reparationer 2022–24 för att göra det säkert att använda terminalen och hangaren.

Det har betydande konsekvenser för stadens ekonomi att Malms före detta flygplats bebyggs. De budgetfinansierade investeringskostnaderna för grundberedning, gatu- och parkbyggande samt servicebyggnader i området som dispositionsplanen gäller uppskattas ligga i storleksklassen 500 000 000 euro. Enligt 40 års erfarenhet från stadens områdesbyggnadsprojekt genererar en euro som staden investerar med

18.05.2022

Ärende/20

budgetmedel cirka 4–8 euro i privata investeringar, beroende på områdets egenskaper, utgångsläge och målsättningar. Vid byggandet av Malms före detta flygplats är de privata investeringars andel i storleksklassen 3 miljarder euro, enligt en moderat uppskattning där en euro som staden investerar med budgetmedel genererar sex euro i privata investeringar.

Enligt 30 kap. 11 § 2 mom. i förvaltningsstadgan ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en motion som undertecknats av minst 15 ledamöter.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Timo Lindén, stadssekreterare, telefon: 310 36550

timo.linden(a)hel.fi

Kimmo Kuisma, projektiinjohdaja, telefon: 310 25808

kimmo.kuisma(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Erkki Karinojan aloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 09.05.2022 § 349

HEL 2021-012412 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

09.05.2022 Ehdotuksen mukaan

Palautusehdotus:

Jussi Halla-aho: Kaupunginhallitus palauttaa asian valmisteltavaksi siten, että n. 1000 metrin osuus jommastakummasta Malmin kentän radasta säilytetään ilmailukäytössä kenttäalueen esirakentamisen ajan.

Perustelut:

Yleisilmailu on sähköisen lentämisen yleistymisen myötä suuren kehitysoikeuden äärellä.

Muualla Euroopassa kymmeniä sähkölentokoneita tilataan lentäjien peruskoulutukseen ja uudet sähkölentokoneprojektit etenevät niin yleisilmailu- kuin kevytreittipuolella ja niiden mahdollistamat kuljetukset ja matkustaminen nähdään olennaisena kilpailutekijänä tulevaisuudessa.

Pääkaupunkiseudulla ja Helsingissä yhteiskuntaa hyödyttävä yleisilmailu on kuitenkin suurissa vaikeuksissa. Malmin kentän lisäksi Nummelan kenttä on ollut koko talven suljettu ja Hyvinkään kentän operaatiomäärät vähäisiä puutteellisen kunnossapidon vuoksi.

Tämä vaarantaa alan yritysten jatkuvuuden, vaikka juuri nyt ympäristöystävällistä lentämistä pitäisi päästä kehittämään myös pääkaupunkiseudulla.

Mikäli osa Malmin kentästä pidettäisiin ilmailukäytössä, helpottaisi se alan yrittäjien asemaa ja mahdollistaisi osaltaan alan jatkuvuuden toteutumisen, kunnes Malmin kentän korvaava kenttä saataisiin operoitavaan kuntoon.

Kokemusperäisesti voidaan sanoa, että esirakentamisen vaatimat toimenpiteet voidaan toteuttaa lentotoiminnan jatkuessa. Näin tehdään kaikkialla muuallakin, liikenneilmailussakin.

Kannattaja: Marcus Rantala

Äänestys

JAA-ehdotus: Asian käsittelyä jatketaan

Ei-ehdotus: Jussi Halla-ahon palautusehdotus

Jaa-äännet: 11

Paavo Arhinmäki, Elisa Gebhard, Minja Koskela, Johanna Nuorteva, Amanda Pasanen, Tuomas Rantanen, Nasima Razmyar, Daniel Sazonov, Reetta Vanhanen, Juhana Vartiainen, Maarit Vierunen

Ei-äännet: 2

Jussi Halla-aho, Marcus Rantala

Tyhjä: 2

Juha Hakola, Sari Sarkomaa

Kaupunginhallitus hylkäsi Jussi Halla-ahon palautusehdotuksen äänin 11 - 2 (2 tyhjää).

02.05.2022 Pöydälle

18.05.2022

Ärende/20

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi
Kimmo Kuisma, projektinjohtaja, puhelin: 310 25808
kimmo.kuisma(a)hel.fi